

L'adequació de les titulacions a l'EEES a les universitats catalanes

Els ministres d'Educació dels països que participen en el procés de Bolonya han signat recentment a Bergen (Noruega) un nou comunicat en què estableixen com cal continuar treballant per constituir, amb garantia, l'Espai europeu d'educació superior (EEES). A hores d'ara, ja sabem que posar d'acord els ministres europeus no és una tasca fàcil, però, en tot cas, no té menys dificultat assolir les fites que ells han consensuat. Per fer-ho, cal que molts universitaris, amb diferents responsabilitats, treballin en la bona direcció i conjuntament durant uns quants anys i que els uns aprenguin dels encerts i dels desencerts dels altres.

A la reunió de Bergen els ministres van acordar anar endavant amb el sistema de dos cicles, grau i màster, avançar en l'assegurament de la qualitat de l'educació superior, mitjançant la introducció de mecanismes interns a les universitats que es correlacionin directament amb els mecanismes externs d'assegurament de la qualitat, i promoure el reconeixement dels estudis entre els diferents països. Al mateix temps van començar els estats que no ho havien fet encara —Espanya n'és un— a ratificar la convenció de reconeixement de Lisboa.

L'adaptació a les noves directrius requereix innovació i anàlisi constant, la implicació dels responsables polítics i acadèmics i una bona comunicació entre els que hi participen. A Catalunya s'hauran d'adaptar a la nova situació, en un període de dos o tres anys, les més de 550 titulacions de grau (diplomatures, llicenciatures, enginyeries, etc.) i un bon nombre de titulacions de postgrau. Les proves pilot promogudes pel DURSI representen aquesta oportunitat d'innovació i anàlisi duta a terme en un grup reduït de titulacions.

L'any passat van participar en les proves pilot un total de 64 titulacions, 48 de grau i 16 de màster. En general, les titulacions van anar justes de temps en la preparació de la proposta. De forma majoritària, es van superar els requisits exigits i ara estem rebent els informes específics de seguiment del funcionament

de cada titulació pilot. En compliment del conveni signat entre les universitats, el DURSI i **AQU Catalunya**, l'Agència farà una anàlisi i emetrà un informe sobre el seguiment esmentat. Probablement, el resultat serà divers, des d'exemples excel·lents fins a resultats més febles, però en tots els casos haurem avançat. Cal que ens esforcem a destriar el gra de la palla i a fer uns informes breus i que siguin d'utilitat no solament per a la justificació del Pla pilot, sinó que serveixin com a eina de treball dins la mateixa universitat. Algunes universitats ja han enfocat la qüestió de manera global i institucional.

En aquest context ja està en marxa la segona convocatòria del Pla pilot. Com en l'edició anterior, **AQU Catalunya** hi tindrà un paper doble: d'una banda, aportarà, si cal, el seu assessorament per a la bona marxa del procés i, de l'altra, actuarà com a organisme certificador de la qualitat del procés, en diverses etapes. Serà una oportunitat per millorar el procés i avançar cap a mecanismes simples i útils d'assegurament de la qualitat en què tingui cabuda la diversitat de plantejaments de les universitats. Com a novetat respecte del primer Pla pilot, enguany es dissenyarà la certificació de l'adequació a l'EEES per a aquelles titulacions homologades de primer cicle a les quals la universitat no atorgui un títol propi. Com l'any anterior, hi ha el compromís del DURSI de promoure la consideració social i acadèmica dels títols propis atorgats per les universitats.

Com a conclusió podem afirmar que el Pla pilot, tot i les dificultats pròpies d'un experiment complex, ha creat un entorn favorable perquè la innovació i la bona feina d'un bon nombre de professors i responsables acadèmics s'expressin amb més ressò, al mateix temps que ha preparat a les universitats catalanes per a una adaptació més ràpida, de totes les titulacions que imparteixen, als requisits de l'EEES.

Gemma Rauret Dalmau,
directora d'**AQU Catalunya**

Sumari

■ Pàgina 2

Iniciatives en matèria de qualitat: UIC. Adaptació de la titulació de Magisteri a l'EEES

■ Pàgina 3

S'inicia la segona convocatòria del Pla pilot d'adaptació de les titulacions a l'EEES

■ Pàgines 4 - 5

AQU Catalunya presenta els resultats del segon estudi d'inserció laboral dels graduats universitaris

■ Pàgina 6

El perfil de formació dels llicenciats en Psicologia

■ Pàgina 7

Gestió i avaluació de la qualitat: un curs per promoure la participació dels estudiants

■ Pàgina 8

Els descriptors de Dublín de la Joint Quality Initiative

Suplement especial

Reflexions sobre els estudis d'inserció laboral

Iniciatives en matèria de qualitat: UIC

Adaptació de la titulació de Magisteri a l'EEES

Dins el procés de configuració de l'Espai europeu d'educació superior (EEES) i des de la Universitat Internacional de Catalunya, ens proposem promoure i potenciar el desenvolupament d'unes competències de qualitat adients per a futurs professionals de l'educació.

Bàsicament, estem parlant de dos tipus de competències: les denominades específiques, que es refereixen a les habilitats, destreses, aptituds i responsabilitats pròpies de la titulació — en aquest cas, Magisteri—, i les que es refereixen a altres aptituds, destreses i responsabilitats que poden estar implícites en qualsevol titulació, anomenades competències genèriques.

La nostra motivació és promoure i gestionar la necessària innovació i adaptació de l'ensenyament per tal de potenciar el desenvolupament d'ambdues competències.

Ens proposem definir la càrrega de treball i quantificar-la sobre la base de la implicació de l'alumne, que passa a ser el protagonista del seu propi procés d'ensenyament i aprenentatge.

Per aconseguir tot això, hem desenvolupat un seguit d'activitats que es podrien concretar en:

- Procés de documentació, estudi i reflexió conjunta del Departament d'Educació de la Universitat Internacional de Catalunya.
- Explicació del projecte a tot el professorat per tal de demanar-ne la implicació.
- Revisió de les programacions per adaptar-les al plantejament del treball per competències.
- Elaboració i presentació d'una graella per facilitar el procés de decisions del professor/a en la definició de competències pròpies de la seva assignatura.
- Elaboració i presentació d'una graella d'activitats orientatives a partir de les quals es podran assolir les competències.
- Elaboració i presentació d'una graella d'instruments d'avaluació de les competències seleccionades.

g) Elaboració i presentació d'una graella per valorar com i quan s'han treballat i avaluat, la rellevància que han tingut en cadascuna de les assignatures, i també el temps de dedicació a l'aula i el temps de dedicació de l'alumne fora de l'aula.

h) Recollida de la informació d'aquest desplegament per tal d'avaluar-lo, valorar-lo i quantificar-lo.

A partir de la informació obtinguda, elaborarem conclusions i farem els ajustaments necessaris d'acord amb el procés de seguiment obert i flexible que implica qualsevol prova pilot que pretén operativitzar una nova manera de treballar en l'àmbit universitari, adaptada a les necessitats de l'EEES.

Salvador Vidal Raméntol,
Núria Aris Redó, Francisco Esteban
Bara, M. Teresa Fuertes Camacho
Departament d'Educació, UIC

AQU Catalunya informa de les seves activitats a la Comissió de Política Cultural del Parlament

Dimecres 15 de juny, el president i la directora d'**AQU Catalunya**, Antoni Serra Ramoneda i Gemma Rauret Dalmáu, van compareixen davant de la Comissió de Política Cultural del Parlament per tal d'informar sobre les activitats de l'Agència. L'informe presentat per **AQU Catalunya** s'estructura en tres apartats:

- Les competències d'**AQU Catalunya** en el nou marc legal.
- Les activitats d'avaluació d'**AQU Catalunya**.
- La innovació a **AQU Catalunya** i la seva projecció.

L'informe destaca que la decisió de crear **AQU Catalunya** s'ha demostrat positiva per promoure la cultura de la qualitat en el sistema universitari català, i els resultats obtinguts tant en l'avaluació de titulacions com en l'avaluació del professorat han estat, en general, satisfactoris. Pel que fa al futur, el repte és garantir l'assegurament de la qualitat en l'establiment definitiu de l'EEES.

Gemma Rauret i Antoni Serra durant la compareixença davant de la Comissió de Política Cultural del Parlament de Catalunya

Olga Pujolràs González, AQU Catalunya

S'inicia la segona convocatòria del Pla pilot d'adaptació de les titulacions a l'EEES

La segona convocatòria de les proves pilot ja està en marxa. **AQU Catalunya**, el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI) i les universitats catalanes van signar el passat mes de maig, a Tarragona, els convenis de col·laboració per al desenvolupament de la segona edició de les proves pilot d'adaptació de les titulacions a l'Espai europeu d'educació superior (EEES), que tindrà lloc del curs 2005-2006 al 2007-2008.

Pel que fa al paper d'**AQU Catalunya**, aquest conveni manté més semblances que no pas diferències respecte de l'anterior. Així, igual que en la primera convocatòria, **AQU Catalunya** elaborarà un informe preceptiu sobre la idoneïtat i qualitat de cada projecte pilot.

En aquest àmbit, **AQU Catalunya** ha dut a terme una millora en la guia utilitzada en la primera convocatòria. Aquests canvis són bàsicament:

- la distinció que es fa entre grau i màster;
- la incorporació dels estàndards d'acreditació, ja que en la primera guia encara no s'havien aprovat, i
- la claredat de la seva estructura en distribuir els estàndards d'acreditació segons els capítols.

Els continguts de la *Guia general per dur a terme les proves pilot d'adaptació de les titulacions a l'EEES* no han variat excessivament.

Pel que fa a la guia de grau, s'han seguit les recomanacions del DURSI de donar menys importància a l'anàlisi del context i dels objectius de formació. Aquests aspectes són lògics en un procés de disseny d'una titulació; però, atesa la limitació actual derivada de l'encaix amb la titulació oficial i de la indefinició en la regulació dels títols oficials, no poden desenvolupar-se completament.

La guia de màster europeu s'ha elaborat aprofitant l'experiència que **AQU Catalunya** ha adquirit en participar en projectes d'avaluació transnacional europeus (TEEP). Així, la guia pren en consideració elements lligats a la internacionalitat dels ensenyaments que figuren a la *Guia d'avaluació de màsters* del TEEP II.

A més, la voluntat del DURSI és —i aquí rau la petita diferència respecte del darrer conveni— que **AQU Catalunya** amplii la seva funció prevista en els estatuts (és a dir, la d'avaluadora, certificadora i acreditadora) amb la d'assessora i facilitadora d'assistència a les universitats catalanes.

Per això, durant els mesos de febrer i març s'han dut a terme reunions de seguiment amb les titulacions que van participar en la primera convocatòria, com també amb els responsables universitaris del Pla pilot.

D'altra banda, **AQU Catalunya** ha impulsat la creació d'un grup de treball format per professorat de les diverses àrees i graus. L'objectiu d'aquest grup de treball és l'elaboració de documentació pràctica i d'utilitat per als ensenyaments que participen en les proves pilot sobre qüestions com ara el pla de l'assignatura, les estratègies de seguiment i valoració de la dedicació de l'estudiant, les estratègies per conèixer la satisfacció de l'estudiantat i el professorat sobre les proves pilot, els mecanismes documentals per avaluar (certificar, acreditar) i el perfil dels estudiants.

Com ja és sabut, abans de concloure l'any 2008, **AQU Catalunya** iniciarà el procés d'acreditació de les titulacions pilot partint dels estàndards d'acreditació. Però no tan sols acreditarà, sinó que, quan per decisió de la universitat una determinada prova pilot efectuada sobre la base d'una titulació homologada de només primer cicle no doni lloc a un títol propi, **AQU Catalunya** proporcionarà l'opció d'avaluar l'ensenyament i emetrà un certificat assegurant que aquest es desenvolupa a partir d'objectius, planificació i metodologia d'acord amb l'enfocament de l'EEES.

Per fer aquesta certificació, es tindran en compte el compliment d'aquells estàndards d'acreditació més relacionats amb el perfil de formació i els seus referents, l'enfocament del procés d'ensenyament-aprenentatge, els criteris de certificació i d'avaluació de la progressió acadèmica, l'organització de l'ensenyament, els mecanismes de seguiment i d'assegurament de la qualitat i, finalment, els resultats.

Novetats editorials

AQU Catalunya. Memòria d'activitats 2004

La tercera memòria d'activitats publicada per **AQU Catalunya** recull, entre d'altres, l'objectiu final per a l'any 2004, que va ser l'avaluació i el foment de la qualitat del sistema universitari a Catalunya i la consolidació de l'Agència com el principal instrument per dur-ho a terme.

Marc general per a l'avaluació de la interacció entre la recerca i la docència a la universitat

Aquest marc general fa una reflexió i recull les bones pràctiques que han de guiar una bona interacció entre les activitats docents i les activitats de recerca del professorat universitari.

Adaptació de les titulacions a l'EEES. Universitat de Lleida, 11 i 12 de novembre de 2004

Aquesta publicació recull les ponències i els aspectes principals tractats al Taller de Lleida —sisena edició dels tallers de reflexió i debat que organitza **AQU Catalunya** amb les universitats catalanes—, que va tenir lloc a la Universitat de Lleida els dies 11 i 12 de novembre de 2004 i que va girar entorn de l'adaptació de titulacions a l'Espai europeu d'educació superior.

AQU Catalunya presenta els resultats del segon estudi d'inserció laboral dels graduats universitaris

AQU Catalunya ha presentat en roda de premsa els resultats del segon estudi d'inserció laboral dels graduats universitaris, estudi únic a Espanya i Europa, només comparable, pel seu abast, al que ja va realitzar l'Agència l'any 2001. Impulsat pels consells socials de les universitats públiques catalanes, la segona edició d'aquest estudi ha enquestat telefònicament, entre els mesos de gener i març de 2005, 11.456 graduats de la promoció 2000-2001, d'una població total de 21.767.

Les conclusions principals que s'extreuen del segon estudi d'inserció dels graduats universitaris catalans són les següents:

- **El 90,2% dels graduats treballaven en el moment de fer l'enquesta.** La taxa d'ocupació és la mateixa que la de l'estudi dut a terme fa poc més de tres anys. La taxa d'atur, en canvi, és lleugerament més baixa, mentre que s'ha incrementat el nombre d'inactius (graduats que no cerquen feina). El 63% dels inactius afirmen que no cerquen feina perquè continuen estudiant, el 10% no en cerquen per maternitat/llar i el 27% restant per altres motius.
- **La compaginació d'estudis i treball és cada cop més predominant:** del 40,5% de l'estudi 2001 al 58,8% de l'estudi 2005. Aquests canvis en el perfil de l'estudiant haurien de ser tinguts en compte en l'organització de l'ensenyament (calendaris, horaris, períodes d'examen, requisits de matrícula, etc.).
- **El temps per trobar la primera feina s'ha fet lleugerament més llarg.** Si en la cohort del 1998 el 19% va superar els tres mesos de temps d'inserció, en la del 2001 aquest percentatge va ser del 22,5%.
- **La principal via d'inserció continua sent els contactes personals, en el 35% dels casos.** Cal destacar l'increment, respecte de la promoció del 1998, de les vies dels Serveis Universitaris (del 7% a l'11%) i d'Internet (del 0,4% al 5,2%), mentre que la via de la premsa ha disminuït (del 19,3% al 9,8%).
- **El 35% dels graduats enquestats ha tingut alguna experiència de mobilitat.** Aquesta mobilitat ha estat, a parts iguals, pels estudis i per motius laborals. Per motius laborals, l'àrea de més mobilitat és la Tècnica (47%), seguida de Ciències Socials (44%) i de Ciències de la Salut (41%). Per contra, les àrees on hi ha un percentatge més alt d'experiències de mobilitat pels estudis són Humanitats i Ciències Experimentals, amb el 48%.
- **Les graduades presenten sous inferiors i situacions de més inestabilitat laboral.** El 90% de les graduades i el 90,5% dels graduats treballen. El gènere no és, per tant, tan influent com l'àrea disciplinària pel que fa les taxes d'ocupació. Per contra, sí que hi ha diferències en les condicions laborals. Les graduades presenten situacions de més inestabilitat laboral i sous inferiors.

Tipus de contracte per gènere i àrees disciplinàries (%)

	Humanitats		Socials		Experimentals		Salut		Tècnica	
	Dona	Home	Dona	Home	Dona	Home	Dona	Home	Dona	Home
Fix	41,1	37,1	51,4	60,6	46,1	50,5	46,2	52,9	55,3	64,2
Autònom	8,0	9,9	5,5	9,4	2,3	7,1	12,3	14,7	14,1	11,8
Temporal	46,3	45,3	40,2	27,0	37,1	30,9	39,1	29,8	28,2	21,8
Becaris	2,6	5,1	1,6	2,1	12,4	11,1	1,3	1,6	1,8	1,9
No contracte	2,0	2,6	1,3	0,9	2,1	0,4	1,1	1,0	0,6	0,3

Guanys anuals per gènere i àrees disciplinàries (%)

	Humanitats		Socials		Experimentals		Salut		Tècnica	
	Dona	Home	Dona	Home	Dona	Home	Dona	Home	Dona	Home
Menys de 12.000 EUR	48,7	45,8	32,5	18,8	33,0	21,8	26,5	14,2	14,7	6,8
Entre 12.000 i 18.000 EUR	32,6	33,6	38,9	31,0	38,6	28,6	34,1	25,1	26,9	18,0
Més de 18.000 EUR	18,7	20,6	28,6	50,2	28,4	49,6	39,4	60,7	58,4	75,2

El rector de la UAB, Lluís Ferrer Caubet, la directora d'**AQU Catalunya**, Gemma Rauret Dalmau i el president del Consell Social de la UB, Joan Josep López Burniol, van presentar els resultats de l'estudi als mitjans

- **Més de la meitat dels graduats tenen un contracte fix i una quarta part en tenen un de temporal.** L'àrea amb més becaris és la més acadèmica (Ciències Experimentals), mentre que les dues àrees amb més contractes autònoms són les més professionalitzadores (Ciències de la Salut i Àrea Tècnica).
- **Les feines dels graduats són pròpies d'universitaris.** Al 80% dels enquestats se'ls va exigir una titulació universitària per accedir a la feina actual. El tipus de títol és un factor clau per inserir-se: al 64% se'ls va requerir la titulació específica; només per al 16% era indiferent quina titulació universitària es demanava. Pel que fa a la tipologia de funcions desenvolupades, el 95% dels graduats afirmen que són qualificades.

Requisits per a la feina (%)

	Titulació específica		Titulació universitària		Cap titulació	
	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Funcions pròpies	Funcions no pròpies	Requeria form. univ.	No requeria form. univ.
Humanitats	41,4	4,2	11,1	4,7	7,4	31,2
Socials	58,1	4,5	10,3	4,6	6,1	16,5
Experimentals	56,7	7,6	12,3	4,4	3,6	15,4
Salut	88,0	2,6	4,5	0,9	1,4	2,7
Tècnica	64,0	4,8	12,6	2,7	5,6	10,3
Total	58,7	4,5	11,8	4,2	5,4	15,4

- **Els graduats valoren amb un notable alt la feina actual.** Els graduats es manifesten satisfets amb la feina actual i, en una escala de l'1 (gens) al 7 (molt), la puntuen amb un 5,4. La satisfacció amb la utilitat dels coneixements és més elevada on hi ha una adequació més gran amb la titulació específica (4,8 a Ciències de la Salut) i més baixa on l'adequació és més petita (3,9 a Humanitats).
- **La meitat dels graduats guanyen entre 9.000 i 18.000 euros anuals i l'altra meitat més de 18.000 euros anuals.** Per àrees, aquest darrer percentatge varia del 71% de l'Àrea Tècnica —que cobra més de 18.000 euros— al 19% d'Humanitats (Ciències de la Salut el 44%, Ciències Experimentals el 36% i Ciències Socials el 35%).
- **La majoria dels graduats enquestats repetirien els estudis i la universitat.** El 71,3% dels graduats enquestats afirmen que repetirien els estudis si haguessin de tornar a triar una carrera universitària i el 86% dels graduats enquestats, de les set universitats, repetirien universitat.
- **Els graduats valoren amb un notable la formació teòrica rebuda i amb un aprovat la formació pràctica.** En una escala de l'1 al 7, els graduats valoren la formació teòrica rebuda a la universitat amb gairebé un 5, mentre que la formació pràctica es queda en un 3,8.
- **Tres quartes parts dels graduats han tingut alguna experiència de formació després de graduar-se.** D'aquests, el 30% continua la formació universitària, mentre que la resta opta per postgraus, màsters o altres cursos especialitzats.

Podeu trobar més informació sobre aquest estudi al web d'**AQU Catalunya** www.aqucatalunya.org.

El perfil de formació dels llicenciats en Psicologia

En el marc del programa DISSENY, el grup de treball de Psicologia —en el qual participen la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Girona, la Universitat Rovira i Virgili, la Universitat Ramon Llull i la Universitat Oberta de Catalunya— ha definit el perfil de formació dels llicenciats en Psicologia. A partir d'aquesta experiència, el grup de treball ha elaborat la *Guia per al disseny i el desenvolupament d'un perfil de formació*.

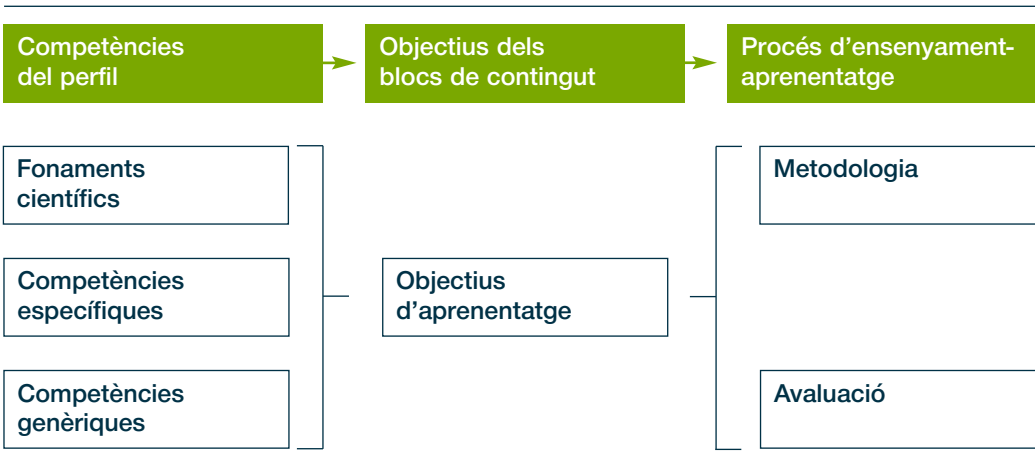
Amb aquest document, actualment en fase d'edició, **AQU Catalunya** vol oferir un manual de bones pràctiques que il·lustri com definir un perfil de formació i com organitzar un pla d'estudis que permeti assolir el perfil establert, sense pretensions d'exhaustivitat.

En el procés de definició del perfil de formació dels graduats en Psicologia s'ha partit de referents internacionals, entre els quals destaquen el projecte europeu d'EuroPsyT, el document *Benchmarks of Psychology* de la Quality Assurance Agency o l'*Undergraduate Psychology major learning goals and outcomes* de l'American Psychological Association. A partir d'aquesta documentació, es va elaborar un primer esborrany del perfil de formació que hauria d'assolir un psicòleg, esborrany que es va sotmetre a consulta pública. La redacció final, fruit de l'anàlisi dels resultats de la consulta a estudiants, ocupadors, professionals i professorat de Psicologia, recull el perfil de formació que ha d'assolir tot graduat en Psicologia de les universitats catalanes, que no exclou el fet que cada universitat hi pugui afegir competències més específiques i adequades en la línia de titulació que ofereix.

La definició del perfil de formació és —o hauria de ser— l'estadi inicial a partir del qual organitzar el currículum, dissenyar metodologies docents, estratègies d'avaluació, etc. La guia no seria completa si no exemplifiqués com, partint d'un objectiu establert en el perfil de formació, es pot arribar a dissenyar el procés d'ensenyament-aprenentatge d'un determinat bloc de contingut.

Per aquest motiu, el document elaborat presenta cinc exemples en què es desenvolupa alguna competència del perfil. Cada exemple inclou l'especificació dels fonaments científics i les competències del perfil que l'estudiant hauria de dominar en un determinat bloc de contingut.

Per elaborar els exemples s'ha partit de l'estructura següent, que permet visualitzar la coherència del procés:

En primer lloc, s'han triat els fonaments científics i les competències del perfil que es treballaran en un determinat bloc de contingut. Els diferents exemples recullen competències diferents, per tal com no es poden desenvolupar totes les competències en cadascun dels blocs de contingut.

En segon lloc, s'han detallat els objectius d'aprenentatge del bloc de contingut. Aquests objectius són la concreció dels fonaments científics i de les competències seleccionades per a un determinat contingut, i indiquen allò que l'estudiant ha de conèixer, comprendre, saber fer o demostrar en relació amb el bloc seleccionat.

Finalment, es dissenyen les estratègies i activitats d'aprenentatge que permetran assolir els objectius definits, com també les estratègies d'avaluació que permetran certificar l'adquisició dels objectius d'aprenentatge definits.

A partir de l'experiència adquirida durant el procés del disseny del perfil de formació per a Psicologia, el grup de treball assenyalava que, per afrontar amb garanties d'èxit el desenvolupament dels perfils de formació i la introducció dels ECTS, és necessari disposar d'informació i de formació que permeti situar-se en el nou context d'educació superior, que el professorat treballi en equip per operativitzar el pla d'estudis i disposar de més recursos, tant humans com materials. Es proposa, com a actuacions futures, crear espais de debat on desenvolupar la reflexió a l'hora de plantejar i d'orientar el perfil de formació i el seu desenvolupament en el pla d'estudis, i disposar d'exemples de bones pràctiques docents i de formació que permetin connectar el perfil de formació amb els objectius d'aprenentatge.

Esteve Arboix Codina, AQU Catalunya

Gestió i avaluació de la qualitat: un curs per promoure la participació dels estudiants

En el marc dels cursos d'estiu de la UAB, de l'11 al 15 de juliol de 2005 s'impartirà un curs específic per promoure la participació dels estudiants en els processos d'avaluació de la qualitat. L'objectiu del curs és formar els estudiants en la competència de la participació i que coneguin el model d'avaluació de la qualitat d'**AQU**

Catalunya. El curs està obert a tots els estudiants de Catalunya i es preveu fer-ne més edicions a altres universitats catalanes que hi estiguin interessades.

Justificació

El procés de convergència cap a Europa dels ensenyaments universitaris representa canvis importants, i un dels aspectes previstos en la construcció de l'EEES és la participació activa dels estudiants tant en l'avaluació dels programes com en la dels seus propis aprenentatges. Així, a la darrera reunió celebrada a Bergen el passat mes de maig, els ministres responsables de l'educació superior van destacar el rol fonamental dels estudiants com a agents actius en aquest procés i, en l'àmbit de l'assegurament de la qualitat, van destacar que cal emprendre accions per implicar-los més a fons.

D'altra banda, una de les principals recomanacions derivades dels processos d'avaluació d'**AQU Catalunya** (*Informe 2003*) és promoure la participació dels estudiants en els processos d'avaluació.

Ara bé, a casa nostra no hi ha gaire tradició en aquest àmbit. Així, si bé sobre el paper als estudiants se'ls reconeix capacitat d'actuació, a la pràctica no acostumen a exercir el seu dret a participar, ja sigui per passivitat o bé per desconeixement. I, tanmateix, poden contribuir de manera significativa en aquest procés de canvi. Per exemple, els criteris de qualitat que s'estan definint tindran en compte aspectes relacionats amb les condicions d'estudi, el volum de treball dels estudiants i la mateixa docència.

La posada en marxa del Pla pilot per a l'adaptació de les titulacions a l'Espai europeu que ofereixen les universitats catalanes a partir del curs 2004-2005, tant en titulacions de nivell de grau com en màsters europeus, representa una oportunitat privilegiada per incorporar-hi més activament els estudiants. Així, es palesa la necessitat d'un canvi d'actitud: l'estudiant és protagonista actiu dels processos de millora i coresponsable de la qualitat dels ensenyaments, per la qual cosa cal que percebi la necessitat de dir-hi la seva.

AQU Catalunya, en col·laboració amb la UAB i experts de la resta d'universitats catalanes, ha desenvolupat un projecte per fomentar la participació dels estudiants en l'avaluació dels ensenyaments universitaris, que, entre altres accions, es concreta en el curs *Gestió i avaluació de la qualitat*, adreçat als estudiants.

El curs

La millor manera d'adquirir una competència i/o una habilitat és practicant-la; per tant, durant cinc dies el curs oferirà als estudiants l'espai de formació en competències transversals tant de participació com d'avaluació de programes i processos. L'objectiu és que els participants coneguin què és l'avaluació de la qualitat, quin és el mètode d'avaluació que es fa servir a **AQU Catalunya** i quin és el seu rol en els comitès d'avaluació externs. D'altra banda, es donaran elements per treballar capacitats com ara l'escolta activa, la capacitat de fer aportacions argumentades, la capacitat de síntesi, etc. L'objectiu és que, en acabar el curs, estiguin en condicions d'aplicar aquests coneixements i habilitats en els comitès d'avaluació externs tant dels ensenyaments com dels nous títols europeus.

Per participar en un comitè d'avaluació és imprescindible conèixer el mètode d'avaluació, raó per la qual hi ha una sessió dedicada a treballar les guies d'avaluació d'**AQU Catalunya**. A partir

d'un cas real, es treballarà en grups amb informació quantitativa i qualitativa per tal d'arribar, tot aplicant el mètode d'avaluació, a un consens en la valoració d'un apartat. Es pretén que els grups coneguin les característiques de l'avaluació per a la millora, el procés d'avaluació i la sistemàtica de treball. Un altre dels moments destacats en una avaluació externa és la presentació per part del comitè de l'informe oral en què avancen les conclusions principals; novament en grups, i a partir de la informació del mateix cas pràctic treballat al llarg del curs, cada grup presentarà el seu informe oral amb els punts forts i febles de l'ensenyament avaluat i també les propostes de millora.

D'acord amb l'esperit de l'EEES, es vol fer més èmfasi en l'aprenentatge que no pas en l'ensenyament. Així, el curs es vol allunyar del format més tradicional (un conferenciant que explica un tema a l'auditori) i té una orientació més activa i participativa; es posa l'accent en la implicació directa dels estudiants a les sessions, treballant en grup, presentant temes, etc. Un equip de tres formadors estarà permanentment a l'aula per dinamitzar les sessions i poder fer un seguiment conjunt de l'aprenentatge, que serà acumulatiu i creixent al llarg dels cinc dies.

Som conscients que assolir una participació més gran dels estudiants reclama accions conjuntes i coordinades d'informació d'ampli abast per part de tots els agents implicats. El curs que es posa en marxa és una iniciativa pionera i engrescadora que estem convençuts que tindrà una bona acollida i contribuirà, encara que sigui de manera modesta, a fomentar la implicació dels estudiants en la millora de la qualitat dels ensenyaments.

Espai europeu d'educació superior:

Els descriptors de Dublín de la Joint Quality Initiative

www.jointquality.org

Descriptors de grau, postgrau i tercer cicle acordats a Dublín el 18 d'octubre de 2004, després de dos anys de treballs

Les titulacions que impliquen l'acompliment del cicle curt (dins el primer cicle) de l'ensenyament superior s'atorguen a estudiants que:

- Han demostrat uns coneixements i una comprensió en un camp d'estudi que parteix de l'educació general secundària i que s'acostuma a basar en llibres de text avançats; aquests coneixements proporcionen una base per a una àrea de treball o una professió, per al desenvolupament personal i per a la continuació dels estudis a fi de concloure el primer cicle.
- Són capaços d'aplicar els coneixements i la comprensió assolits a contextos laborals.
- Tenen la capacitat d'identificar i utilitzar dades per formular respostes a problemes ben definits, ja siguin concrets o abstractes.
- Són capaços de comunicar-se sobre el grau de comprensió assolit, les habilitats adquirides i les activitats realitzades amb els seus companys, supervisors i clients.
- Tenen les habilitats d'aprenentatge necessàries per continuar els estudis amb un cert grau d'autonomia.

Les titulacions que impliquen l'acompliment del primer cicle s'atorguen a estudiants que:

- Han demostrat uns coneixements i una comprensió que es basen en el nivell típicament associat als bachelors i l'excedeixen o milloren, i que els proporcionen una base o una oportunitat per a l'originalitat en el desenvolupament i/o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Poden aplicar els seus coneixements i la seva comprensió, com també les habilitats per resoldre problemes, en entorns nous o no familiars i en contextos amplis o multidisciplinaris relatius al seu camp d'estudi.
- Tenen l'habilitat d'integrar coneixements i d'afrontar la complexitat, i també de formular judicis a partir d'informació incompleta o limitada però que inclouen reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques lligades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Poden comunicar les seves conclusions, com també els coneixements i el marc conceptual en què es basen, tant a audiències expertes com no expertes, i de manera clara i inequívoca.
- Han desenvolupat habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar els estudis de manera àmpliament autodirigida o autònoma.

Les titulacions que impliquen l'acompliment del segon cicle s'atorguen a estudiants que:

- Han demostrat uns coneixements i una comprensió que es basen en el nivell típicament associat als bachelors i l'excedeixen o milloren, i que els proporcionen una base o una oportunitat per a l'originalitat en el desenvolupament i/o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Són capaços d'aplicar els seus coneixements i la seva comprensió, com també les habilitats per resoldre problemes, en entorns nous o no familiars i en contextos amplis (o multidisciplinaris) relatius al seu camp d'estudi.
- Tenen l'habilitat d'integrar coneixements i d'afrontar la complexitat, i també de formular judicis a partir d'informació incompleta o limitada però que inclouen reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques lligades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Són capaços de comunicar les seves conclusions, i els coneixements i el marc conceptual en què es basen, tant a audiències expertes com no expertes, i de manera clara i sense ambigüitats.
- Han desenvolupat habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar els estudis de manera àmpliament autodirigida o autònoma.

Les titulacions que impliquen l'acompliment del tercer cicle s'atorguen a estudiants que:

- Han demostrat una comprensió sistemàtica d'un camp d'estudi i el domini de les aptituds i els mètodes de recerca associats amb aquest camp d'estudi.
- Han demostrat la capacitat de concebre, dissenyar, implementar i adaptar un procés substantiu de recerca amb integritat acadèmica.
- Han fet, per mitjà d'una recerca original, una aportació que amplia les fronteres del coneixement mitjançant el desenvolupament d'un important corpus de treball, part del qual es publica en revistes indexades d'àmbit nacional o internacional.
- Són capaços d'analitzar, d'avaluar i de sintetitzar de manera crítica idees noves i complexes.
- Són capaços de comunicar-se amb els seus col·legues, el conjunt de la comunitat acadèmica i la societat sobre les seves especialitats.
- Es preveu que siguin capaços de promoure, en contextos acadèmics i professionals, avenços tecnològics, socials o culturals en la societat del coneixement.

Equip de redacció i producció | Maria Giné Soca, Conchita Herruzo Fonayet, Àgata Segura Castellà

Disseny i maquetació | Josep Turon i Eva Calatayud

Edició | Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana, 28, 5a planta 08003 Barcelona
Tel.: 93 268 89 50 www.aqucatalunya.org

Dipòsit legal | B-47.523-2000